

ВРШАЧКИ ГЛАСНИК.

ЛИСТ ЗА МАТЕРИЈАЛНЕ И ПРОСВЕТНЕ ИНТЕРЕСЕ.

Изази сваке недеље на табак.

Цена му је годишње . . . . . 4 форинта
 „ „ „ на по године . . . . . 2 „
 „ „ „ на четврт године . . . . . 1 „
 За Србију, Црну Гору, и остале стране земље
 6 фор. или 12 динара год.

Власник:

МИЛАН КАСАНОВИЋ.

Рукописи шаљу се уредништву а претплата администрацији
 Рукописи не враћају се натраг. Неплаћена писма не примају се.
 ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ ЮНОВ.

Огласима је цена од реда битних слова

За први пут . . . . . 5 новч
 „ други пут . . . . . 4 „
 „ трећи пут . . . . . 3 „
 сем билеговине од 30 новч. за сваки оглас
 За „пришлано“ 50 новч. од реда.

Млатање празном сламом.

Немојте се драги читаоци намејати, кад прочитате горње речи, јер заиста бива и тога. Но немојте помислити да се нашао какав добричина, или шаљивчина, па је млатао празну сламу, а говорио свакоме — да ће измлатати пун товар — шенице. Додуше бивало је и таквих, али ти су радили из незнања, из простоте и глупости, ти нису имали свести. Но сад да изнесемо неко млатање празне сламе, што их чине свесни људи (ако се и могу назвати — свеснима) али који су у верском фанатизму и претераном шовинизму дотле дотерали, да их треба сажаљевати е су помели памећу. Да не би дуго морили читаоце рећићемо да мислимо неке пророке Хрватске. Нису далеко одмакли од њи и неки лудаци „бошњачки“ (јер се тако називају) а ту мислимо лудаке окупљене око Вошњак-а. Но за овај мах манућемо се њих, а позабавићемо се око оних првих, а то су Хрвати и њима ће мо да посветимо ово.

У свом претераном шовинизму и занешености, која је већ достигла врхунац, Хрвати бунцају непрестано о неким право славним Хрватима. У правој Хрватској живе чисти овејани Хрвати, само што је један део заблудео, те још живи у заблуди и неће да пређе у крило једино спасавајуће вере, него још остају православни. На кад пророци хрватски нису могли да их прекрете, а они се задовољили да их назову —

православни Хрвати. Док их е једне стране тако зову, е друге опет свом жестином и бесомучношћу, а најпогрдијим именима нападају на Српство и Православље. „Влашки накот“ „зрели за секиру“ и т. д. таква имена придевају они Србима. Не зна човек који лист већма напада на Српство, или „Hrvatska“ „Ozgor“ даље у Херцеговини — Glas Hercegovca и у Далмацији Crvena Hrvatska. Сви ти листови нападају једном жестином, шта више може да се каже, да се у томе надмећу, а у том се највише одликује пророкова Hrvatska, или ти пророкова лудачка хаљина. Даклем стали смо тамо, да сви ти листови називају Србе у троједници — Православни Хрвати, а рекли смо још, да е друге стране грде православље. Сад да их видимо. У својој занешености стварају они велику Хрватску. То су такве илузије, које могу понићи само у усијаним и занесеним главама пророка Хрватских. Као саставне делове те — бити имајуће славне велике Хрватске, броје праву Хрватску, даље Далмацију, Босну и Херцеговину, па и саму Црну Гору; а становнике тих земаља називају да су Хрвати, а становнике Босне и Херцеговине и Црне Горе, да су православни Хрвати и Хрвати Мухамедове вере. Ни сам јуначни господар Црне Горе, није остао — Србин од њих, већ је он православни Хрват. Е али, у тим земљама изилази и по неки српски лист, па кад устане који у одбрану, а они се тек развику — све су то православни Хр-

вати, потомци великог Звонимира. Језик је хрватски, а не српски, а народне песме и приповетке — и то су Хрватске. А што се у народним песмама не спомиње Звонимир, већ Милош, Марко, Лазар, Југ и т. д. а то није ништа, та и они су били Хрвати. Тако присвајају они, боље рећи краду српске умотворине. Па сад можеш шњима и да се прочунаш, они не попуштају, већ то, те то. Где год добију какву народну песму, српско име одбаце, а дометну — Хрват. Па зар није то претеран шовинизам и претераност. А шта им можеш, кад они виде и стварају велику Хрватску. Е сад долази најлепше. Док српски листови пишу да је брат мио, ма које вере био, јер да нас вера раздваја, а језик спаја — а ти занешени Хрватски лудаци деру се и вичу на сва уста: Србин је само онај, који је православне вере, а сваки други, није Србин, него је Хрват. Човек који има и најмање свести, неће такве глупости писати, јер у једном и истом броју налазе се такве контрадикције, чему мора човек да се грохотом намеје и да сажаљева оне, који тако што могу написати.

Па кад су Срби само они, који су православни, онда од куда у Хрватској православних Хрвата; они морају онда бити Срби, јер су православни. — У својој претераној занешености, шовинизму и манитости, кадри су они и највеће глупости да искажу. Да се то једанпут или двапут десило, могло би им се и опро-

стити, али то терају они непрестано, а из тога изилази да су сасвим или ће скоро доћи у оно стање, кад је мозак у аномалном стању.

Навешћемо само нешто, да се види, како мисле далматинци. У далмацији живи наш народ, али већином католичке вере. Па редак је такав Србин католик, да се називље — Хрват, већ готово исповедају сви једно, а то и свагда јавно говоре, и тиме се и поносе да су — Срби и српске народности. Не давно је и неки Фратар католички јавно исповедио у листу „Dubrovniku“, да је српске народности, а неће ни да зна за какво Хрватство. Тако исто чине и Дубровачки племићи. А шта тек да рекнемо за дичне Српкиње Дубровачке па ма оне биле из највишег сталежа. Смело смео да тврдимо, да таквих одушевљених Српкиња ретко где има. Тако чине готово сви, само они не, који раде и иду за свој интерес, па у томе, што нападају Србе, мисле да ће добро бити по њих.

Витешки господар Црне Горе, хоће да установи министарство правде и позвао је славног српског научењака Др. Вал. Богишића, да заузме тај портфељ. Др. Валтазар Богишић, је Дубровчанин, Србин католичке вере, а познат је као најодушевљенији поборник Српства. „Hrvatska“ донела је то, па додаје како је Богишић чист, овејан Хрват, а радује се што ће ићи у Црну Гору, радује се и довикује Богишићу, да избије кнезу „Србеж“ из главе и

ПОДЛИСТАК.

СИНОВАЦ

РОМАН

(Наставак.)

Грбоња.

Напољу је све јаче беснио ветар. Грбоња је мирно читао, но Мргуд је био немиран и чим ветар јаче дуне и засвира поред прозора, он се тргне и узверено погледа на прозор. „Е ви! ти маторог свеца — проговори грбоња, пошто је све прочитао. — Како је он умео да крије тајну! . . . Па све оном фаном Стојану остамо. . . хм, хм.“

„Шта мислиш, хоћеш ли моћи што изградити? зашта га Мргуд.“

„Рукопис је необичан, биће доста мук, ал' даће се све уредити како ваља. . . Него ја би чисто попио коју чашу мученице. . . та луда ветрина напољу скоро да ме убије.“

Мргуд оде у побочну собу и врати се са флашом и две чашеце.

„Али би требало предходно да се погоди — почеће грбоња пошто је испио ранију и искези се.“

„О чему да се погоди!? упита га узбекнуто Мргуд.“

„Знаш, ја сам спрема а ти ћеш ово

бити богат. . . а не зна човек шта се све може догодити. . .“

„Зар ти немаш вере у мене?“

„Та оно имам, али знаш како је данас; док ме требаш и требам те, дотле верујемо један другоме, а. . .“

„Па ја сам ти се закleo, да ћеш остати код мене као ишпан — на то ће Мргуд.“

„То је све лепо и красно, али се чисто бојим за своју кожу, јер кад ти је онако јефтна била кожа твога оца и стрица. . .“

„Не говори ми више о томе — плану Мргуд и бесно гледну у грбоњу.“

„Ето видиш да имам право кад о погодби говорим. . . И ако будем код тебе ишпан, може се лако догодити, да се око нечега споречкамо, па да видиш, тешко да не би и ја погодио пут којим одоше они. . . Зато, ако хоћеш да ми даш црно на бело, да сам твој доживотни ишпан и још 50000 у готовом новцу. . .“

„Шта! десет хиљада форината за један тричави тестаменат! викну Мргуд и пође грбоњи.“

„Бре узми се у памет Мргуде! вијне грбоња и тури руку у џеп у ком је био самокрес. — Ја те се не бојим, а боже је да на миру све прође, него да један од нас двојице погине. . . Зар је теби стаало до 50000, кад имаш по милиуна. . .“

Мргуд се стисао и после дужег премисљања рече: „Добро, стоји погодба.“

Уговор, да грбоња буде код Мргуда доживотни ишпан, би брзо потписан, а вуз то да Мргуд грбоњи упутицу на банкера у варош В. на основу које може у свако доба подићи 50000 фр.

„Е сад на посао — рече грбоња пошто је уговор и упутицу у џеп стрица.“

Брзо дохвати један табак хартије и за час перо је цврчало под вештом руком препредена кенеца.

Док је грбоња писао, Мргуд је седео подаље од њега и нестрпљиво чекао да онај сврши посао. Груди околела зликовца обузе неки страх слушајући како перо у рукама кенеца цврчи по хартији, и кад год ветар просвира поред прозора, тргне се и уплашено гледне у прозор. . .

„А шта је теби? зашта га грбоња.“

„Наје ништа — одговори овај а сав дрхће.“

„Хехехе, као да те савест гризе — заврши грбоња и настави свој посао. Вештина којом је тај препредени кенец располагао, задивила би свакога. Ни један потез у лажном тестаменту није се разликовао од потеза у правоме, па и уметак Мргудова имена на место Стојановога беше тако верно написано, да нико не би рекао да је то сасвим друга рука писала.“

„Ха! викну наједанпут Мргуд.“

Шта је!? вијну грбоња и подскочи.

„Као да се помакла та слика — говораше мргуд, а очи укочено упро у грдну слику до стола и са отвореним вилицама непрестано у њу бласе.“

„Хајд не лудуј — проговори кенец. — Но ти као да си већ и памет изгубио лудираш се а незнаш, да ми то квари посао. . . Да си ти видио да ти се зид помакне! . . . Немој о којему да мислиш — дода и настави посао, а кад је већ и са последњим потезом готов био, устане и пружи тестаменат Мргуду.“

„Дивота! ти си прави вештак, прави ђаво — кликну Мргуд радосно кад је прочитао. — Но, сад видим да си прави мајстор, и не жалим за оних. . .“

Док је он лажни тестаменат читао, грбоња је попио ракију и вијуцкао.

„Сад можемо протерати мало кера — рече Мргуд и оде до стола где је савио лажни тестаменат са оригиналом. — Ни сам ђаво не би нашао разлике — рече и стрица лажни тестаменат у џеп.“

„А што је са оним што си обећао? тек ће наједанпут грбоња.“

„Мислиш о цурама!? ту су већ и чекају нас у сали — одговори Мргуд.“

Испише још по једну и нагло одоше из собе. . . .

Не прође неколико минута, кад се грдна слика до стола помаче с' места и указа се грдна рупа у зиду кроз коју је

да ће му доказати, како је он — кнез — Хрват, а с њим заједно и сви Црногорци.

То је право лудило, од кога пате сви Хрватски политичари и заносењаци.

Па да ли да се љутимо на то? Не, пре би требало да нас срце заболе, јер тако пишу наша браћа, који су постали права небраћа, па у својој занешености не знају шта раде. Јер док они стварају у илузијама неку велику Хрватску, у то рачунају и Србе, с друге стране унутарње слабе, те стран елемент предузимље маха.

Треба да их сажаљевамо, јер су заиста за сажаљење, болесни су и то јако болесни, а ту болест донела им је њихова занешеност и претерани шовинизам; ум им је помрачио, те говоре и траже оно, што свестан човек не би никад радио. Ми можемо само да им препоручимо да потраже брзе лекарске помоћи и то одма, док не буде касно. А ако још продуже ту борбу, која ће њима доћи главе, ми им само довикујемо! Претурно је Србин веће и црње опасности, па је ипак остао жив, остао је Србин као некад, а на ваша подметања, клевете и интриге, презреће и одбадиће. Србин је јунак сад па до века. Ми смо подпуно осведочени да ће се Хрвати једног дана окренути и увидети, да им од тога претри само пропаст, али бојимо се да онда не буде касно. Покушавало се више пута, да се дође до слоге. Срби су попуштали и заборављали старе увреде, а Хрвати су навек кварили и били очити и отворени непријатељи српства. Поред свега тога, ми се ипак поносимо, јер можемо Хрватима у свако доба рећи. — Ми смо вам дали језик, ми смо вам дали књижевност, да није нас, не би имали од тог ни једно ни друго. — Нека они у својој манитости лупају што год хоће, ми смо им отворили очи, те сад могу њима гледати. Још им једно довикујемо. — Ко млата празну сламу, неће никад ништа измлатати. Л.

Српске гусле.

III.

Како ли је дивно у првој и другој песми, што сам навео у првом и другом чланку —

зијала густа тама. То беху врата од тајног ходника. Бад се слика с места помакла, указа се из мрака тајанствени старац у суром огртачу са фењером у руци. Опрезно коракну у собу, пажљиво разгледа унаоколо, па онда оде до писаћег стола, остави фењер и поче растуривати разне хартије: „Где! ево тестамена — рече и дохвати табак хартије на којој је била написана последња жеља покојнога Бранка. — Да где је преси? рече и поново поче прегледати разне рукописе. — Нема га, мора да су га понели са собом, а оригинал су, ваљда у хитњи, да их „цуре“ дуго не чекају заборавили на столу... Као да ми је бог казао да ове ноћи овамо дођем... Да препредених заклопаца!... Доста рано сам стигао да сам им могао чути разговор... Где! и у фуруни има неких хартија... да видим шта је тамо? Оде до фуруне и извади читаво бреме писама, којима су се закиваци дописивали а које ће им и главе доћи: „Сигурно је господин Мртуд хтео да их сапази, па их је као и тестамент у хитњи заборавио спалити... хехехе... Још дуго је шврљао по соби, отварао орманове и фошке од писаћег стола, али не нађе ништа више што би му од користи било. Сад могући — рече пошто је све у деп од сурога огртача ступио, узе фењер и хтеде поћи: „Али не, прво морам нешто урадити да се не сете — дода и остави фењер на сто, па онда узе неке хартије, тури их у фуруну

опевас овенчани песник моћ силу и светињу српских гусала; поштовање и љубав према њима. Бидели смо у првом чланку како се да пружа гусле унутру да их целова, јер су српске гусле свете; а у другом чланку у песми — у гусларева смрт, опевао је овенчани песник моћ и светињу српских гусала, а то је — истина, слава и велича славе бесмртне див јунаке и соко. Оне а пред том истином и светињом стрепе врази и давдушмани. Једноставне су српске гусле, али им је моћ и сила голема, па тешко си га оном, који отпочне борбу с њима. Оштро оружје, убојита копча, оружана и власничка сила некадашњих унџета потиштеног народа, рушили су и уништили све, што би могло народу послужити као одбрана. Храмове манастире и друге светиње српске уништили су... Али Српске гусле, њих уништити не могуше. Следи гуслари, чували су своје гусле, ишли су по народу и певали му, одушевљавали их и крепили им наду пенањем старе славе и славног јунаштва, будили су у народу ново одушевљење и нову снагу. Тешка и јадна времена настала беху за српски народ, све му турчан одузе, остави му само голу душу, остави му веру, језик и име, јер му то не мога одузети, а било му је могуће само онда то учинити, кад је Србину и живот узео, јер Србину живот без његове вере, имена и језика, ништа не вреди, Србин такав живот не може живети, јер одузеш ли му веру, престаје бити православан; а одузеш ли му још име и језик, престаје бити Србин, а престаје ли се Србином звати, значи презрети и одбацити светињу српску, ону светињу за коју су његови славни претци од давних давнина крв своју левали и живот давали; значи на све то плунут и заборавити, а прећи у јато оних који су му то узели, а који су и његове славе претке кроз векове гонили и гледали да сасвим униште.

Али Србин остаде тврда челик, љубио је своје светиње и своје гусле, а следи гуслари, не могаху се латити оружја, оставили су то горским ајдуцима, а они су за њима и пред њима ишли те га цесом гонили напред. Мааене четине горских ајдука излазиле су из својих кришевих зборишта и станица, излетали и јуришали за читаву војску и као бесни лавови тражили су освету, а у крви непријатељској крвави су своје руке и јатагане, а том крљу спирали су оне љаге, које им турчин нанесе. Али да ли су могае те малене чете горских ајдука, тих осветника и бранитеља Српског имена и Српске светиње, од косова, да ли су могли они свагда против стати турској сили. — Освета, страшна освета гонила их је напред, али с друге стране бесна и дивља навала, по десеторо на једнога, па пред том силом мора свако одетити или пасти. И у најљућим бојевима и окршајевима, ишли су слепи гуслари, те док се остали борили, а они су у средини гудали и певали, соколили и храбрили

Пред очи нам изилази један такав бој између горских ајдука и турске силе, ту ће

и запали: „Тако сад је све свршено — заврши, узе фењер са стола и хтеде се удалити, кад му неки шум на врати: „Неко иде, морам се журити — изустити и брзо пође тајноме ходнику, кад се врата отворише и гробња уђе унутра.

„Шта-а-а! дрвине овај кад снази старца на врати од ходника.

Овај угре своје велике очи у њега и укочено га гледаше. Грбња подлацнуше колена, додла валица му слаза, сав задрхти и као да хтеде викати, но глас му оста у грлу као да је заливено оловом.

Старац хитро скочи у мрачни ходник и грдна слика се у истом магновењу поврати на своје место и затвори га.

(Наставиће се.)

Бр. 1918. — 1893.

ОБЈАВА.

На основу 21. зак. чл. од год. 1886. §. 17. и наредбе вишег Министарства унутрашњих послова од 30 Јануара 1888. год. даје се свиња на знање да ће закључити рачуни варошне, болничке, спротиске и благајне фонда за сврогадски дом за год. 1892. од 28 фебруара (12 Марта) ов. год. почевши за 15 дана т. ј. икључивно до 14 (26) Марта ов. год. за време званичних часова код нар. књиговодства на јавни углед стојати и да сваки има право своје примедбе од 22. фебруара (12 Марта) ов. год. до икључивно 2. (21) Марта ов. год. т. ј. за 10 дана писмено магистрату поднети.

ВРШАЦ 10 Марта 1893.

С Е М А Ј Е Р
градоначелник.

мо видети како следи гуслар говори и храбри ту јуначку чету.

Не то остављамо за идући број.

(Продужиће се.)

G.

Католик свештеник о Српству.

У „Дубровнику“ изашло је писмо римокатоличког свештеника г. Дум Андрије Мурата, које и ми нама доносимо, те да и наша штов. читаоци виде како и по неки римски свештеници поштују потомство својих предакова и осуђују јавно, стеклишно Хрватски нитковлак, наперен противу Српства, његове песме и обичаја.

Поменуто писмо гласи:

„Молим све родољубиве новине у овој покрајини и у другим пограничним да штампају којим им драго словима ово што ћу сад казати, нека буде као протест једнога свештеника против неких сурових наших пропалаца у којима нема искре људности и кришћанства, и како његово жгосање тих непотоних туђина и изрода, који најсрамније кваре овај мили народ; а то, ништа мање, него у име браће хрватске... културе.

Цишем под живијем утицајем жалосна призора, пишеш збуњен, пренеражен, згађен, пишеш смртном муком у души, јер би хтео да славним човечанством, срећу и напредак овог нашег краја; а тамо сам немало дирнут да изнесем једну тешку лагу, црну и жалосну, коме није крива ова крајина, која је увек била дична и нишма, него неки бездушни несретници с двора. Е, тешко им било што нам праг окажаше!

Чујте поштенци људи свију вера и свију странака, па се грозите!

Ја католички свештеник и парох, често пролазио кроз Затон (велики), који је једно мало католичко место на мору близу моје парохије. Три су цијеле године да га похдим; али неке гробе гране до Бога, неке дивље пародије српских појевана почео сам да у њему слушах од лапске страначке зајевнице у септембру и то од дјецe од својих десет дванаест година. У расуштеном, развратну децу чуе сам чешиће да пјвају те гнусне пародије на жалост изазивно, у сав глас, да цело мјесто чује; али како сам видео више пута да то раде чим угледају мене, одмах сам разумео да су их берговале и научиле неке несретне душе сдгајене у биркузма, улицама и на раскршћу, које немају милосрђа ни од невина дечјег срца ради некаквог хрватства (?) колико од људи срама ни од Бога страха. Заиста веома ме је љуто у срце дирнуло и страшно потресло најмјем вјерским и родољубивим осећањем сваки пут кад сам се на тако недела намјерио, само зато што не играм како сви рају потиштене и арод не издајнице; али је моје огорчење вечерас дошло до врхунца, јер ми увиједила није нигда безобразније била панесена, нити сам игда бистро разумео све оне не достојне ријечи као што сам их вечерас разумео. Они познати дечацци, познатијех родитеља који неће за оваку срамоту што им дјена нанесе ни знати, играху се мало пре и забављаху се међу собом, но видевши да ја продох, ударисе невати баш овако:

Vesela je hrvatija — kad hrvacka banda svira.
U hrva a čase zveče — a u srba koze ječe...
Veselo, veselo ej!

Rado ide hrvat u vojnike
Da podavl Srbe nesretnike...

на, као да је то мало, на крају узеше и звиждати бетајући које куда.

Јаднијех ли родитеља ако им понарасту овако криво усипомљена деца, која су овако рано и овако криво научила поштовати име братског народа хрватскога свој образ, своје место, свога свештеника и своју вјеру.

Сличнијех ствари у овоме Дубровачкоме котару није ни врати у сну на њам дошло прије него је у граду на билији дан изашла она злосретна погана „Слоаса Maxima“ познатија пропалаца, које имаће свега, али само не разлога ни образа. Све којих вас дјелата научише те пропалнице, ево коју вам културу донијеше, ево у што се обраћа овај хрватски католици зам (!!), ево како су наметли они бездушници с поља који цијене, да сам ја онај који се у „Дубровнику“ обично ипше „Мали Радојица“, па наговарају лудо и несвијесно да ми праве онаке блугаве демонстрације, које ме неће никада притегнути, ја им вјеру дајем, на страну моралнијех пропалаца као што су они. Ево који су људи кришћани. На да нам они иду говорити о католицизму, о култури и о људности! Видјели смо их како су се подијели и о св. Блаху Појди фарисеји који су, нека се саврију сто километара под земљу, да се сунце не мрља њих гледајући! Били овако подло радикал, би ли овако и кривички бунили како они најдични Отеноти и Мамелуди, који крета ни видјели нијесу. Стављам ово на души своје часное колеги Дум Иву Продану и некијем другијем који рећи да се узлау у католицизамство о ва к иј е х нељуди, нека поправља што се има поправљати. Ко се је игда надао да ће неки нељуди овакви атентат учинити против нашег људности и славности, против нашег народности! Руку на прси, црне душе, змијине легло, роде неваљали! Па што ћемо доћи, ако наставите како сте бесрамно почели! Какава би вам била и та н и т о м а Хрватска с оваквијем науком што нам га давате! Били ико други у вој могао живјети изван вас и свијери? Бог вас просвијетлио и процито вам!

Мислим, да ме нико разборит не ће упорити с овом дописом: нијесам се на ово ријешено да браним себе, јер немам од кога да се браним; него био би се огранисио о своју двојструку дужност; патриоте и свештеника да сам прећутао; јер те велике дужности налажу свакоме да чисти без икојега милосрђа и без икојега обзира оно што је ред да се чисти, да се свијет не окужи. А надам се пак да ће на ово планут фанозни ортавалук; ну за то не ћу ни најмање марити, нити ћу му се одављати, јер је испод мога достојанства и људскога и свећничкога да расправљам са сличном фелом, и јер та фела нема ништа истинита да овом допису приговори. На свршетку ми је дужност препоручити родитељима оне већ споменуће дјецe да боље гледају на свој народ какав ће им рода доијети, и напоменути им, ако ми се други пут што слична догоди, да ћу бити присиљен да се видимо на другом мјесту. За дјецу одговарају родитељи. Буди ли потреба још ћу их и именовати и јавно у новинама. Да сам ја усвоио дјетинство на Шпану учинио најгоре хрватском кришћану, који иде кунити крпе и кости у нас по селима, оно што су њихова дјена учинила мени своје свештенику, други пут била би ме прошла воља; а да сам учинио оно што њихова дјецa, моји родитељи од срама ради мене сувише не би били за месец дана из куће изашли, а мјесто би их презерало, докле су живи.

Дум Андрије Мурат,
кат. свештеник, парох.

Земљотрес на острву Занту.

Нигде у целој Европи не бивају тако јаки земљотреси, као у Грчкој. Изузетак је само Атина где се такође дешавају земљотреси али лаки, од којих само старе куће испуцају. Ну овог пута земљотрес на острву Занту био је тако јак, да је тамошње становнике обузео панички страх. Најодважнији људи изгубили су у први мах присебност. Десило се то овако — ипше грчки листови; У шест часова изјутра, разбуди становнике јак земљотрес. Чинило се као да се земља испод ногу измиче. Дан пре, била је ужасна бура, која је неколико бродова утаманила. Ну покрај тога, што је земљотрес одмах у почетку био врло јак, готово сва становника успеше, да из својих кућа изађу; само су двоје погинули и око тридесет је повређено. Када се свет после првог страха мало прибрав, многи хтедохе са острва прећи на оближњу целоносеску обалу. Власт је народ сшавала и једва је успела да га умири, јер беше ван седе од страха. Међу тим земљотрес се понављао, само је био слабији. Сем града Занта, који својим изгледом сећа, као сви јонски градови, на средње вековне градове у Италији, страдала су и друга места што су на острву, све је разрушено и претворено у гомилу праха. Поморци који су са бродовима стајали под Занти-ом, причају, да је у тренутку катастрофе из облака, који је био четири-пет километра удаљен од луке, севнула муња у правцу према југо-западу. По мишљењу директора британског подземног телеграфа Форетера, који се већ неколико година бави на острву Занти са сасмоломским проучавањем — та појава показује, да је море што од стране Сицилије окружава острво место врло енергичне геолошке радње. По службеним извештајима, трећина домова у Занти разруше на је а омасноет грози, да ће сваки тренутак и остатак срушити. Многе од најзнаменитијих споменика уништио је земљотрес. Разрушени су стари делови града, који су врло интересни са своје историске важности. Разрушен је и један део старе венецијанске тврђаве, католичка црква св. Марка, која спада у најинтересније споменике што се налазе на Јонским острвима; разрушен је историски манастир Скопос из византинске епохе. Проваљало се кров на казненом заводу усјед чега су многи осуђеници повређени. У свима кућама порушене су пећи, а земља је сва испрецукала. Како је већина становништва остала без крова, то им се одмах притекло у помоћ са добровољним прилозима. Грчка влада одредила је за страдале сто хиљада динара, а грчки „црвени крст“ изаслао је једно одељење да повређенима укаже помоћ.

„В. С.“

НОВОСТИ ИЗ МЕСТА.

† Смрт и погреб Стевана Бошковића, овдашњег пароха. Од дужег времена, тешка боља свалила је у постољу нашег опште уваженог свештеника г. Стевана Бошковића. Цело грађанство је молило милостивог Бога да предигне нашег духовника, ал се у среду муњевном брзином разнесе глас, да је неумитна смрт отргла из наше средине нашег милост и уваженог свештеника. Ми несмо

могли да верујемо том гласу, али кад почеше и звона са наших цркава тужно и жалосно брујати и оглашавати, веровали смо и дубоко уздану-смо. Узданусмо, јер нам смрт отрже правог свештеника и духовника, рев-носног управитеља, и доброг прија-теља, који је сваком приликом, како саветом, тако и делом чинио добра. Као свештеник, био је узор, дика и понос ове вароши, који је потпуно разумевао и вршио свештеничку ду-жност и позив. Сејао је мир и љубав међу грађанством, а сваког је знао саветовати и утешити.

Као школски управитељ највећом је вољом и љубављу према српској школи и деци обављао и вршио ту дужност. Учитељима је био, не стар-шина, него пријатељ, брат и друг, а малим Српчињима као отац и мај-ка. А шта да рекнемо тек какав је био као катихета и професор српског језика на овдашњој реалци? — Упи-тајте његове ђаке, па ће те чути шта ће вам рећи, видиће те у свачијем оку сузу жалосницу, а сваком ће се отети уздах из захвалних груди. Његови га ђаци искрено оплакују, јер им је он био прави катихета и професор.

У четвртак после подне био је погреб. Такав величанствен погреб не памти Вршац да је кадгод видео. У пркос рђавом времену, слегло се наше грађанство у врло великом броју, да ода последњу пошту и по-час свом милом и никад не заборав-љеном свештенику. При погребу су корпоративно учествовали чиновни-ци оvd. цркв. општина, сrb. занат. чит., женска задруга, овдашњи професори реалке са свима ђацима србима, го-тово сва наша школска деца и многи други. Тужно се сирово кренуо од куће до саборне цркве, а толико је света било, да је црква дупком пуна била, а многи и многи нису могли ући. На мртвачком одару полежени беху више венаца. При опелу чинодјествовали су многи ст-рани свештеници а и сам преосвеће-ни владика чинодјествовао је. При опелу је појало наше цркв. пев. друштво, само незнамо шта је то могло руководити управу истог, те не дозволи да певачи и уликом пева-ју? Посмртни говор у цркви држао је г. Милутин Трбић парох, цео говор је песнички, а натерао је многима сузу. Ту се Трбић опростио с покојником и изрекао му је врлине и заслуге. На гробу је држао говор г. Панте-лић, овдашњи учитељ.

Сад да изнесемо покојникову биографију у кратко. Покојник се родио 1840 год. 1 фебр. овде у Вршцу, основне школе и три разреда реалке свршио је овде у месту, остале разреде на гимназијама винко-вачкој и Новосадској, а испит зрело-сти у Кечкемету. 1864. рукоположен је за презвитера и наименован за протопрезвитерског капелана, у ком је звању деловао све до г. 1884. дакле равних 20 година; за ревносне зас-луге добије 1881 год. црвен појас, а године 1884 буде изабран за пароха. 1888 год. изабра га епар. скупушт за члана конзист. Осим тога био је покојник управитељ наших основних школа, професор српског језика на овдашњој реалци и катихета на ос-новним немачким школама. Био је члан српског цркв. пев. друштва, члан занатл. читаон. а женска зад-руга одликовала га је тиме, што га је бирала за саветујућег члана.

Колико нам доушта простор листа, ми смо у кратким потезима нацртали погреб и биографију по-којникову а тужним срцем узвикује-мо: лака ти црна земља дични и нигда не заборављени духовни пас-тиру, који си своје стадо верно чу-вао и љубио, а свемигућег молимо да ти да у рају насеља!

Избор вар. преставника Прошле недеље 21. фебр. обављен је избор 21. представника и у сва шест среза изабрата су ова господа: у првом срезу Ђеца Панчевац, Пера Каменарски, Владимир Костић и Жи-ва Паркајић; у другом Лука Павков, Ђоста Милков и Ваца Гречарски; у трећем М. Хел,

Г Бер. и Ј. Гумбингер, у четвртом Ф. Хешл, Ј. Јершенски, Х. Шенборн и К. Шредер; у петом Ф. Семајер, Б. Семајер М. Дич и Ј. Михајловић; у шестом П. Дач. К. Милошић и С. Кицигер.

Памфлет. Пре неки дан угледа све-та нека накза од брошуре, која је штампана у овд. штампарији Ветла и Веронића. У овој брошури, или боље речено памфлету, нашао је неки докторанд г. К. Деметровић, овдашњег опште уваженог лекарика г. др. Хади Мишу Деметровића. Ми смо ову пас-нију прочитао и незнамо чему више да се начудимо, дрскоста г. докторанда или ње-говом незнању и глуости, јер кад неко намерава да изда неку књигу или у овом случају — брошуру, то дотични мора знати добро српски, а г. докторанд пише српски, као да је дошао из Кине, па тек неколико пута чуо наш језик. Граматичких погрешака и ортографичних има највише у овој „накази“ а да и не говоримо о штампарским погреш-кама, којих на стотине стотина имаде. У тој накази од књиге, која је на жалост српским писменима штампана, напада исти г. др. Хади Мишу Деметровића и то тако дрско и глупо, да ни један мање-образован човек неби тако чинио. Назива истог господина незналицом и ливандером! а себе затога уздиже како је он сву муд-рост поцрпео у медицинском знању. Ми познајемо г. др. Хади Мишу Деметровића као савесног и отличног лекара, а знамо да је приознат не само од стране српског но и опште од свег овдашњег грађанства па и целе околине, а као најбољи доказ гаран-тује нам његов од 30 и више година са-вестан лекарички рад, па незнамо шта је управо руководио овог г. др. да тако безобзирно напада једну опште уважену лич-ност, као што је именовани г. лекарик. Г. др. Хади Миша Деметровић отпочео је овде у варо-ши своју лекаричку праксу, као што рекосмо пре 30 и више година, на коју има и своје дипломе, а где је диплома писца тог фамозног памфлета? Дали приличи једном, који још није своје науке свршио, да напада на лекарика који има своје дипломе и који од толико година праксу води, нека штв. читаоци сами пресуде!

У целој тој књизи писац само на јед-ном месту истину каже, а то је да је готово цео досадањи век провео, студирајући меди-цину, па је и опет остао само ђак и ништа више, јер као што смо извештени исти господин је већ више од 20 година на медицинским школама, па никога да сврши, никако да положи потребне испите и према томе никако неможе до дипломе да дође. Е тако је то кад човек има усуну главу, па замисли, кад се чоха може усунути утијом углачати, зашто неби могао ја на пр. помо-ћу ове брошуре популаран постати! коју сам такође из усуну главе изабацио. Немамо више шта овом нашем господињу др. казати, само би га лепо молили, да се у будуће окане овакових лудорвја, које му ниуколико не служе на част. Када буде једном свршио своју струку и постао лекариком, као што су његови другови већ одавно постали, онда може ако хоће да се и препире са својим колегама, ама овако нема баш никакво „ворме“ што но наши веле.

Нађена лешина. Прошле недеље на-ђено је мртво тело некоег надничара. Код њега нису нашли ништа е да би узрок сазнати могли.

ИЗ СРПСКОГ СВЕТА.

Митрополит Хаџи Сава. «Глас Пригорца» јавља, да је Његово Високопре-свештенство митрополит Хаџи-Сава због слабог здравља и велике зиме, што је у Цариграду владала, прешао у Александрију, где га је очински дочекао Н. Светлост Патријарх Софроније. Ове поште ће провести Митрополит Сава у Кајриу у патријаршеском двору код патријаршеског викара преосв. Дионисија Лависког, такође свог старог пријатеља. Страсне недеље прећи ће у Јеру-салим, да ту проведе светле празнике, а по ускресу вратиће се на Цетиње.

— † **Паја Јовановић, парох у Сиригу.** и почасни прота арадског прото-пресвитерата, преминуо је 16. о. м. у Сиригу а у 62. години свог живота.

Споразум. Турска и ин. пригорског влада, споразумела су се, те је прва дозволила, да Пригорци могу трговином сазавати у Пећ, некадашњу столицу српског патријарха. Пошто Црна Гора, а нарочито Ђурда, увозе отуда многу рану, то ће се у Арнаутску цене житу опоравити, те ће се тако утврдити

слога и пријатељство између оба народа. Сад се већ опазује у томе крају живља промет, а за мало, он ће од јекнути од Соуна.

ИЗ БЕЛОГ СВЕТА.

— Из Цариграда јављају, да је Пор-та по савету Русије, одустала од намере да енглеској влади упуту ноту због најновијих догађаја у Мисиру — Посланици старих си-ла споразумели су се, да приликом престоче-ћег наименовања новог гувернера острва Крита, препоруче Каратеодори-пашу, садањег гувернера острва Самоса.

— Министарска криза у Португалији, за коју се мислило да се неће лако избећи, свршена је. Састав кабинета поверен је Хан-су Рибејру, који ће уједно бити и министар спољних послова.

— Против Гледстоновог „Home Ru!“ води се велика агитација, којој се на чело ставио до скорашњи председник Солзбери. По-ред свега тога из Лондона јављају да је успех „Home Ru!“ осигуран.

СЛОВЕНСТВО.

О Петроградском универзитету. На прослави Петроградског универзитета, која се држи сваке године 8. фебруара, професор Смирнов читао је тога дана извештај о делатности универзитета, из кога се види, да на универзитету предају 175 професора и предавача. Ове школске године, посећују овај највиши просветни завод, 2.306 ђака, и 50 приватних слушалаца. Највише ђака (47%) слушају правне науке. У току школ-ске године издано је ђацима из разних извора 77,472 руб. сем тога 220 ђака добили су као припомоћ 4,288 руб. Из укупног броја ђака, 20 процената ослобођени су од шко-ларине, што износи суму од 21,350 рубаља. Пошто је прочитан извештај, кор је певало из опере „Рогњеде“ а за тим је са катедре професор Сергејевић говорио о теми „Осно-вни закони казне у најновијој литератури.“ Говор је — као што пише „Ден“ — био блестјачи; саслушан је највећим задово-љством и пропраћен бурним плескањем. За овим је кор певало „Слава Рускоме Цару.“ Ову песму на захтев скупа морао је кор неколико пута поновити. Прослава се завр-шила са читањем о наградама ђака са медаљама.

Петроград Приликом онамадашње ус-помене на 15. годишњи дан, када је склоњен св. Стефански уговор, начелник овдашњег сло-венског добротворног друштва походио је грофа Писатија као потписника тог уговора, којима је на његов поздрав у име тог друштва између осталог рекао: да је православље она копча, која Русе веже са осталим Словенима.

Културне и књижевне белешке.

Откриће Гундулићева споменика. Осмог марта ове године откриће се свечано споменик славног српског песника Ивана Фр. Гундулића. По сиремама, које се по целом српству чине, можемо тврдити да ће се тога дана слећи цео Српство у питоми примор-је, у српску Атину, да ода своју пошту најве-ћем српском класичном песнику.

Гундулићев споменик. У талијанском листу „Adria“ од 16. о. м. који излази у Трсту, читамо ове ретке; «У радионици врло вредног вајара Ивана Рендића, видели смо колосални споменик, справан да се пошаље у бечкој ливници. Споменик је висок 2.60 мет., а представља гласовитог дубровачког песника Ивана Гундулића, и одређен је, да буде украс једном историјском и славном граду, који се поноси, да се је у њему ро-дио песник «Осман.» Песник је — чија је племените црте могао погодати уметник владајући се по сликама, које се као драго-цени аманети чувају у породици песниковој — приказан је у цвету свога мушког доба држећи у десној руци перо, а у левој неко-лико ластаха хартије, који ће му обесмртити име пред потоцима. Споменик је постављен на монументално подножје, удешено по оном стилу, како ће најбоље одговарати стилу дуждеве палате, у чијој ће се близини и поставити споменик. Без сумње је овај спо-меник једно од најбољих радова вреднога Рендића, а он је и до сада био чувен и са својим другим лепим радовима, те с тога Дубровник може бити задовољан, што је изреду овог споменика поверио овом вредном уметнику — споменику, којим он хоће да овековечи успоменику једнога од његових најдостојнијих синова, да се препоручи пошто-вању и обожавњу доцнијих покољења.» «3.»

РАЗНО.

Најстарији војници француске вој-ске. Из великих ратова под Наполеоном I-вим, данас се налазе у животу још 27 ветерана одликованих медаљом „св. Једене“. Ово од-личје засновао је Наполеон III. 1857 године, у спомен победе француске војске за време прве монархије. Године 1852. било је из Наполеонових ратова 43.590 ветерана. После двадесет година — 1877. г. — смањно им се број на 10.140 једна, а од тада умрло их је просечно за по једна каи годишње. Најстарији је између ових војника што се још у животу налазе инвалид Вив-јен — рођен 1786. год. дакле сад му је 106 година.

Он је још са генералом Бонапартом учествовао у египатском и талијанском рату; одликовао се у више бојева против аустри-јанаца, био је под Маренгом и Аустерлицом, а кад је била знаменита битка под Ватерло-ом, служио је у Наполеоновој гарди. Најмлађи од ових пензионара, војник са фоте, рођен је 1800 год. и према томе, сада је у 93-ој години.

Најновији проналазак. «Грађанин» доноси вест, да је један руски хемичар пронашао средство за олађивање пушчаних цеви при избацивању метака. Средство се састоји из течности, од које се по једна кап саспе у металне куршуме, а они се придодају метцима, те у исто време кад се пуцање врши, течност овлажи пушчану цев и рас-хлади је, што даје могућности да се пуцање не прекида. Овај проналазак налази се сада у рукама стручњака ради испитивања.

Жена тврдица. У Печују је ових дана умрла баба-девојка од 76 година Ана Блаж. Нашли су је мртву у соби, која се целе зиме није грејала, на слами, те се мис-ли, да је она баба-девојка, која је у Печују имала две куће и око 6000 фор. улога у штедионици, престо од глади умрла. Иза ње је остала родбина, која ће имаће наследства.

Огромно дрво. У Рановићу селу код Травника у Херцеговини има једна јела, чију старост рачунају на 2000 година. Дебљина стабла је 22 метара а висина до гране 28 метара. До у висину од 7 метара стабло је пушће, а пушћина 5 метара широка, те се једном приликом склоњило у њу 65 људи. Заста огромно дрво.

Народна побуна у Собослоу. У селу Собослоу код Дебречина извшла је ових дана буна, што народ није хтео да плаћа неке вашарске цене, позивајући се на сво-ја стара права. Умешају се жандари а народ навала на њих, да им отме пушке, те се жандари мораше уклатити навала. У том на телеграмску замолбу мештанске власти дође војска из Дебречина и стиша народ, али три особе, међу којима је и једна жена, буду убијене и строга истрага наређена.

Потрошња шећера и каве. У угар-ској потрошено је 1881. год. 1,926.000 центи шећера и 358.845 центи каве. Десет година иза тога, дакле 1891., потрошило се шећера 2,840.000 центи, а каве 355.839. Према томе потрошња шећера бива све већа и већа, а потрошња каве мања, јер је порез од цента каве скочио са 16 фор. на 35 фор.

Смртни грех. У очима Мухамедана највећи је грех, када ко остави Мухамедову веру. Тај грех казне они са смрти. Но њихове жене могу још лакше живот изгубити. Тако су недавно из шињолскога градића Мелила у Мароку (Африка) ишле две Араице мимо шињолске страже, па су се са војницима разговарале и шалиле. Араице то опазе, премаме жене на земљиште, које не припада Шињол-цима, свежу их и предаду своје суду и овај их осуди на смрт. И били би их погубили, да се није шињолски генерал заузео код араискога паше, те овај извршење осуде спречи.

Опасност од велике поплаве сас-вим је срећно уклоњена у целој дунавској области. Телеграма јављају, да вода свуда опада и да се лед развишао.

Број назарени и башиста у Угар-ској. По најновијем попису у Угарској 6829 назарена. Главни место назаренско је Ваххарџан, где их има највише. Друго је мес-то назаренско Тотфалу. — Башиста (то су они, који се креће тек у 30 год.) има 884.

Сметње пригорском пароброду. Јављају из Боке: «Пригорски пароброд «Ја-рослав» био је под Рисном. Од једном је дошао на пароброд финансијални чиновник Моричић с 27 финансијалних стражара, на претечајну. Претечајни се усprotиви капетан Андре Буриновић, заповедник на „Јарославу“, позивајући се на међународна права. Али кад су остали при својем, одгово-

рмо је заповедник: «Ви можете силом, а ја немам наредбе, да вам се силом одупрем». Заповедник се обратио на управитеља црно горског поморства и кнежева побочника, Славомира Ђурковића, који се налазио код своје куће у Јошвици. Исти је потврдио одлуку заповедниковоу с наредбом, да Моричићу преда писмен протест, пошто финансијални стражари немају права на преметачину. Преметачина је извршена и ништа није нађено. Оставили су два стражара и нешто су запечатали. После су дигли ова два стражара и распечатали запечаћене ствари. Ради догађаја биће преписке између црногорске и наше владе. Али по овом догађају, који нама латимично описујем, може нам свет веровати, као финансијалне страже поступају с народом по Боки. Многи нам људи нису веровали и још не верују.

Основне школе у Србији. На 2.162.759 душа у краљевини Србији било је у школској години 1890—91. укупно 800 јавних (осим приватних) основних школа и то 730 мушких и 70 женских. Школске деце било је 70.000 и то 59.067 мушких и 10.933 женских. Учитеља и учитељица било је 1421 и то: 866 учитеља и 555 учитељица. Од тих 1421 учитеља било је у градовима 560, а у селима 861. По оцени ревизора било је 679 одличних учитеља, 541 врло добар, 159 добрих, 42 слаба, а рђав ни један. Због болести и других узрока њих 9 нису могли бити оцењени за свој рад. У самом Београду било је те године 18 јавних основних школа и то 8 мушких и 9 женских и једна мешовита у Топчидеру за мушку и женску децу. Те београдске основне школе походили је 3178 ученика: 1749 мушких и 1429 женских. Уз ових 18 јавних основних школа у Београду, које су све општинске, долазе још 3 приватне са правом јавности, а за децу оба пола. Приватних дечијих забавишта има у Београду преко 15. За последњих 10 година у Србији се увећао број основних школа са 150, број школске деце са 28000 а број учитеља и учитељица са 550. Прва плата учитељева била је 1029 динара и 53 п. д. годишње осим додатка за стан и огрев. За учитељске плате издала је држава те године 1.463.076-06 динара, а за остале трошкове школске издале су општине још 890.282-83 динара. Те године укупно је издато за основне школе 2.353.361-90 динара — осим приватних завода. Но од тога доба знатно је повећан број основних школа и учитељства у краљевини Србији.

ЗАХВАЛА.

Богу је било угодно признати себи мога доброг и нигда непрерађеног сунруга

Стевана Бенковића
пароха вршачког

који је у срезу 24. фебруара испустио своју племениту душу у 53-ој години свога живота. Негому пропустити а да и овим путем не изјавим своју дубоку захвалу онима који допринеше, да се погреб много ми **Стевана** највећимачственије изведе, и тиме ми до неке бол и тугу олакша.

Из дубине ојађеног срца и душе моје изјављујем благодарност: високопреосвећеном г. епископу Нектарију Димитријевићу, који је својим високим присуством ову тузну свечаност увеличао; пречасном свештенству из места и околине, које је при погребу драгог ми покојника судоловало; римокато. свештенству; чиновничком особљу вар. мајистрата; вар. претставништву; правос. цркв. општини; срп. цркв. пев. друштву; добротворној женској задрузи; срп. занат. читавници; професорској колеџи вел. реалке; учитељма немачких војувалних и срп. вероизабавних школа; свима пријатељима и познаницима који ми саучешће изјавише, као и онима што вешце на самртнички одар положише. Тако исто захваљујем оном многобројном грађанству без разлике вере и народности, које је мога много **Стевана** до вешце куће испратило.

Благодарио сам и г. г. лецицима др. Хари Мили Деметровићу и др. Борбу Јовановићу, на њиховом искреном заузимању и труду да моме добром **Стевану** живот продуже.

ВРШАЦ 26. фебруара 1893.

Неутешена:
Милева Бошковић
рођ. Цветић.

ОГЛАСИ.

ОБЈАВА.

Парна машина са 30 коњских снага.

Продаје се до конца Маја о. г због набавке веће. Машина је у употреби а у добром стању, и може се видети и за цену јој уштитати у Вршачком парном млину Паје Поповића

Објава.

У кући, број 1883 преко од гвоздене ћуприје има за издавање један стан састојећи се из једног дућана, две собе, кујне, шупе и подрума.

Ближи услови могу се дознати код власника.
Косте Гренчаревог
адвоката.

ПРОДАЈА КУЋЕ.

Кућа под бр. 813 у Кудричком сокаку продаје се из слободне руке.

Уштитати код

Р. Мажари,
чиновник „Кредитне-Банке“

ПОЗИВ.

Господа чланови занатлијске задруге, позивају се у

ГЛАВНУ РЕДОВНУ СКУПШТИНУ

која ће се 28. фебруара (12. марта) или ако неби довољан број чланова присуствовао 7. (19.) марта 1893. у 2 сахата по подне у вел. мађ. дворани одржати.

Умољавају се г. г. чланови да изволу своје књиге о чланству као легитимације собом понети.

ДНЕВНИ РЕД.

1. Извештај одбора о стању задруге.
2. Закључни рачун и попис стања имовног од год. 1892. и давање апсолуторијума.
3. Прерачуни за год. 1893.
4. Оставка часника.
5. Избор председника.
6. Избор 24-це чланова у одбор.
7. Избор 4-це заступника у одбор.
8. Избор 3-це ревизора.
9. Предлози и питања.
10. Избор одбора за оверовљење записника.

Примедба: Г. г. чланови занатлијске задруге упозорјују се овим, да све предлоге и питања које би г. г. чланови хтели да ушуте, треба то да учине на основу друштвених правила § 11. на 8 дана пре генералне скупштине.

ЖИВА ПОПОВИЋ.
председник.

КАСАНОВИТЕВА ШТАМПАРИЈА И КЊИЖАРА

У ВРШЦУ. (Дворска улица)

ИМА ДЕ НА СТОВАРИШТУ

НОВИХ ЕКСИБИТ ТАБАКА.

ТАБАК 3. НОВ.

Даљер аспродаје сав еснап књижарски

са 50 процената

ЈЕФТИНИЈЕ НО МА ГДЕ.